

Delfland breed: samenwerken in de afvalwaterketen

— Willem Lucassen

Water is onze core-business. In onze missie, 'Delfland breed', staat geschreven dat wij een centrale en actieve rol willen vervullen in het waterbeheer in onze regio. Daarbij kiest Delfland uitdrukkelijk niet voor het oprichten van waterketenbedrijven, maar voor innovatie en intensieve en langdurige samenwerking met de gemeenten in ons beheersgebied. Samenwerken in de afvalwaterketen is daar een onderdeel van, maar in feite geldt het voor het gehele watersysteembeheer.' Dat zeggen Michaël Bentvelsen en Bas Nanninga, teamleider en beleidsmedewerker van het team Waterketen van het Hoogheemraadschap van Delfland.

— In het kader van het Interdepartementaal Beleids Onderzoek (IBO) is veel aandacht besteed aan mogelijke vormen van samenwerking in de waterketen. De conclusies en aanbevelingen van het daaruit resulterende rapport en het op dat rapport gebaseerde kabinetsstandpunt worden verder uitgewerkt in het Bestuurlijk Overleg Waterketen en in Unieverband. Ten tijde van de IBO-discussies vond er binnen Delfland een ingrijpende reorganisatie plaats. Bentvelsen en Nanninga: 'Dat was voor ons bestuur het moment om heel bewust en serieus te kiezen voor innovatie en externe gerichtheid. Wij zijn nu ongeveer een jaar op die manier bezig en we merken dat het niet alleen efficiënt en kosten besparend is, maar ook heel plezierig werkt.'

— Zoals gezegd kiest Delfland niet voor het oprichten van waterketenbedrijven en, in eerste instantie, ook niet voor samenwerking met de waterleidingbedrijven. Een begrijpelijke keuze omdat riolering en afvalwaterzuivering nauw op elkaar zijn aangesloten waardoor op dat gebied de meeste doelmatigheidswinst te behalen valt. Nanninga: 'Een mooi voorbeeld daarvan is het samenwerkingstraject met de gemeente Maassluis. Daar bestond het plan om rioolgemalen te renoveren. Tegelijk hadden wij het plan om de capaciteit van de persleiding te vergroten. Door die zaken met elkaar te combineren hebben wij behoorlijk op die persleiding kunnen besparen'

— Bij het realiseren van het samenwerkingsproces volgt Delfland een pragmatische, procesmatige aanpak. Vertrouwen, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid vormen daarbij het uitgangspunt. Bentvelsen: 'Ik heb gemerkt dat als je jezelf openstelt de meeste gemeenten aangenaam verrast zijn en er wederzijds respect ontstaat. Vooral de kleinere gemeenten in ons beheersgebied maken graag gebruik van Delflands kennis. Zo kunnen wij onze expertise mogelijk aanwenden door het beheer van gemeentelijke gemalen over te nemen. Daar hebben de gemeenten soms de organisatie of expertise niet voor. In een pilot wordt momenteel gewerkt aan de praktische invulling daarvan.'

— Na overleg met de gemeenten zijn acht speerpunten benoemd waarop de samen-

werking zich voornamelijk richt met als doel de kwaliteit van de afvalwaterketen te verbeteren en efficiëntievoordelen te behalen. Die speerpunten betreffen het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op de afvalwaterketen en het verrichten van optimalisatie-studies voor alle zuiveringskringen. Daarnaast worden afvalwaterakkoorden gesloten met alle inliggende gemeenten en vindt beheer en onderhoud van rioolgemalen en de aanleg van IBA's gezamenlijk plaats. Een ander belangrijk punt is het afkoppelen van regenwater en duidelijke afspraken over overnamepunt en kostenverdeling.

— Met drie gemeenten zijn inmiddels pilotprojecten gestart op het gebied van beheer en onderhoud van rioolgemalen, het afvalwaterakkoord en het opzetten van een optimalisatiestudie. Nanninga: 'Bij het kiezen van de pilots hebben wij wel aangesloten bij de vragen van de gemeenten. Bij de een was er al een goed samenwerkingsklimaat, bij de ander in mindere mate. Als dit het geval was gingen wij langs om te praten. Inmiddels heeft het clusterhoofd alle inliggende gemeenten bezocht. Daarbij is de keuze van Delfland voor intensieve samenwerking op managementniveau toegelicht.'

— Een belangrijk aspect van de samenwerkingsvorm betreft het uitwisselen van kennis. Daartoe organiseren de gemeenten en Delfland samen studiemiddagen waaraan deskundigen van de veertien gemeenten en

Delfland deelnemen. Ook bij de aanleg van installaties voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's) werken Delfland en de gemeenten samen.

— Bij Delfland is aandacht voor interne samenwerking net zo belangrijk als voor externe samenwerking. Bentvelsen: 'De afspraken die wij maken moeten niet conflicteren met de rol van Delfland als vergunningverlener en handhaver. Dus voeren wij ook intern gesprekken en dat heeft wel tot discussies geleid. Maar dat is een onderdeel van het leerproces.'

— Zowel Bentvelsen als Nanninga realiseren zich dat Delfland nog maar aan het begin staat. Ook zijn zij zich ervan bewust dat zij niet het eerste waterschap zijn dat kiest voor verregaande samenwerking. Bentvelsen: 'Wij kijken goed naar de andere waterschappen en proberen van hen te leren. Voor mijzelf is het belangrijk dat de

nieuwe aanpak ook een plezierige manier van werken is. Het is tenslotte beter zaken aan het begin goed te regelen dan naderhand dingen te moeten recht zetten.'

— Met het starten van de pilotprojecten is in ieder geval bereikt dat samenwerken in de afvalwaterketen een vaste plaats heeft gekregen op de agenda van zowel Delfland als de gemeenten. Het is Delflands ambitie om over vijf jaar een structurele samenwerkingsrelatie te hebben met iedere gemeente in het beheersgebied. Vorm en inhoud daarvan staan nog niet helemaal vast maar doel is en blijft de afvalwaterketen doelmatiger te laten functioneren.

Ook innovatie krijgt een plaats

Delfland heeft, naast samenwerkingsinitiatieven, ook ruimte gecreëerd voor innovatie als richtinggevend element binnen de uitvoering van haar taken.

Volgens het principe "al doende leert men", zijn hiervoor een aantal structuren ontwikkeld. Er is binnen de cluster Afvalwater en Werken een innovatieplatform opgericht, een innovatiecoördinator aangesteld, een werkproces opgesteld en een budget toegekend. Op relevante deelgebieden wordt gezocht naar partners, om gezamenlijk onderzoek mee te doen. Hiermee streeft Delfland (op termijn) naar een landelijke positie als innovator. Deze activiteiten moeten de centrale rol van de Stowa niet overlappen, maar aanvullen. De grote winst wordt een bedrijfscultuur waarbij het vanzelfsprekend is om ook buiten de bestaande kaders te denken.